

Sprokkels

Ledenblad IVN Veghel No 105 Winter 2015

Inhoud

Van het bestuur	3
Vanuit het secretariaat	3
Lidou's Geerbosdagboek	4 - 7
De tijgerillusie	8 - 9
Jaaroverzicht IVN Veghel 2014	9 - 17
Duurzaam Doen	18
Uit het jaarverslag van de Huiszwaluwtilen	19
Sprokkelavond 2015	19
Pubquiz op Sprokkelavond	20
Nieuwjaarswandeling in 't Lijnt	21
Water Natuurlijk	22

Van de redactie

Veel vogels hebben inmiddels ons koude land verlaten. We hopen ze in het voorjaar weer te mogen begroeten. Ook huiszwaluwen zijn trekvogels en om hen te helpen worden huiszwaluwtilen geplaatst. In Keldonk staat ook zo'n mooi onderkomen en volgens het verhaal van Karin is de bezetting daar goed, wat niet voor alle locaties in Nederland opgaat.

De grote opkomst bij de nieuwjaarswandeling betekent dat iedereen weer veel zin heeft in IVN-activiteiten in het nieuwe jaar. In deze Sprokkels is te lezen wat het programma nog meer te bieden heeft.

Suzanne

SPROKKELS IS EEN UITGAVE VAN IVN VEGHEL

Locatie

IVN verenigingslokaal
De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel

Bestuur

Voorzitter:
Fer Kalis
Marterweide 7,5467 LK Veghel
Telefoon.....(0413) 34 13 48

Secretaris:
Karin Koppen
Antoniusstraat 11,5469 EV Keldonk
Telefoon.....(0413) 21 02 16
secretariaat@ivn-veghel.nl

Penningmeester:
Henk van Helmond
Lavendellaar 345467BE Veghel
Telefoon(0413) 367476.....06-51553430
Penningmeester@ivn-veghel.nl
rekeningnummer: NL09INGB 0004 1542 71

Lid:
Marianne van Zeeventer
Roekdonk 2.....5467 DP Veghel
Telefoon(0413) 78 52 07

Webmaster: Geert van de Wiel
webmaster@ivn-veghel.nl
website www.ivn-veghel.nl

Redactie Sprokkels:

Maria Kordewinders-van den Tillaar
Geluckweg 45469 NA Boerdonk
Telefoon(0492) 46 33 83

Suzanne van Zutven
De Kempkens 6A5465 NB Eerde
Telefoon(0413) 36 73 71

Peter van Beurden
Heiveld 65464 VT Veghel
Telefoon(0413) 36 57 12

Van het bestuur

Het nieuwe jaar zijn we goed begonnen met een drukbezochte nieuwjaarswandeling in 't Lijnt.

Behalve veel goede wensen kregen de leden ook allerlei interessante informatie te horen van de gidsen Ton en Ardie. Natuurlijk ontbrak de glühwein van Lidou ook deze keer niet. Het was nog wel even spannend, immers we wisten niet of dit ook allemaal in de nieuwe auto paste, gelukkig was dat geen enkel probleem.

Veel IVN-activiteiten gingen in het nieuwe jaar direct al weer van start. De werkgroep Veghels Landschap had wat moeite op gang te komen. Na de eerste zaterdag van de maand, normaal is dat de werkdag, overgeslagen te hebben omdat het wel erg dicht bij de feestdagen lag, werd gekozen voor de tweede zaterdag. Maar zoals vaker, van uitstel komt afstel, bijna dan. De tweede zaterdag was het erg regenachtig en stond er veel wind, niet bepaald het weer om met bomen aan de slag te gaan. De derde zaterdag was het toch raak met prachtig, heerlijk helder vriesweer met een zonnetje was het goed werken in het natuurgebied De Roost.

Naast nieuwe zaken komen er dit jaar ook weer oude onderwerpen aan de orde. Spannend wordt het wat de provincie gaat doen met de plannen voor het tweede deel van de N279 van Veghel naar Asten.

Komt er toch nog een plan of gooit de provincie het bijltje erbij neer.

Belangrijk dit jaar zijn de provinciale verkiezingen, op woensdag 18 maart. Nog belangrijker omdat dit jaar tegelijkertijd ook de waterschapsverkiezingen worden gehouden. U bent vrij om te kiezen wie u wilt maar misschien is het te overwegen om te kiezen voor een groep die de 'natuur' hoog in het vaandel en naam heeft staan. Immers als IVN'er vinden wij dat ook belangrijk.

Nieuw dit jaar in het IVN-programma is de Tuinreservatencursus. Een cursus ontwikkeld in samenwerking met Vroege Vogels. Veel mensen zaten er blijkbaar op te wachten, want de cursus was al volgeboekt nog voordat het bericht in de kranten stond. Kortom, het belooft weer een mooi jaar te worden met afwisselend vertrouwde en nieuwe onverwachte natuurmomenten samen met IVN Veghel.

Maar, hier komt toch altijd weer die maar ... We kunnen dit alleen doen dankzij de inzet van onze

leden, immers de leden maken de vereniging door actief te zijn in verschillende werkgroepen of het bestuur.

Daarvoor doe ik bij deze een oproep, het bestuur is al een jaar niet meer op volle sterkte. Dat is jammer want een goede vertegenwoordiging vanuit de leden is belangrijk. Daarom een oproep aan jou om je aan te melden om een tijdje mee te draaien in het bestuur. Heb je zelf interesse of ken je iemand waarvan je vermoedt dat die het wel zou willen, laat het weten aan een van de bestuursleden, we zullen je met open armen ontvangen.

Namens het bestuur,

Fer Kalis, voorzitter

Vanuit het secretariaat

Aan het eind van 2014 hebben een aantal leden en donateurs opgezegd:

Sonja Sannen
Gerard en Ria Gloudemans
Agnes Rijks
Rob Oosterbaan en M. Vergoosen
W. van Liempd
M.C. van de Ven
Frank Smits

En we hebben een nieuw lid: Jacinta Zijlstra, Veghel.

Bijgevoegd in de SPROKKELS is de uitnodiging voor de ledenvergadering op dinsdag 10 maart; ik hoop jullie dan te treffen.

Karin Koppen

Lidou's Geerbosdagboek

Zaterdag 8 november 2014

Een mooie dag in november!

Er was afgesproken dat een vrachtwagen geladen met 'akkerzand', om 9.00 uur zijn lading van 5 kuub langs de weg zou storten. (Ik heb me laten vertellen dat akkerzand geel zand is dat onder een laag aarde ligt).

En ja hoor! Terwijl ik de plaats waar het moest komen aan het schoonvegen was, hoorde ik hem in de verte al aankomen.

Ik heb altijd grote bewondering voor chauffeurs die vrachtwagens besturen (zeker als ze met aanhanger, achteruit, en dan in een smalle straat moeten manoeuvreren). Je moet maar durven!

Maar voor deze jongeman was het een peulenschil om in het Geerboslaantje achteruit te rijden 'dat doen we effe' en op mijn aanwijzingen zijn zand te storten precies op de plek die ik hem aanwees.

Het leek zo op een hoop niet zoveel maar toch het bleek wel heel veel voor degenen die het zand naar de heuvel van de insectentuin moesten kruien (ongeveer 65 kruiwagens!).

Bezweet sjouwden de kruiers - Pieter, Fer en Peter - het zand naar achteren en Matty vulde de kruiwagens.

Omdat de heuvel door de jaren heen ingezakt was, kon hij nu opgehoogd worden en dat viel niet mee. Peter maakte van tegels een soort aanloopbaan waarop met veel inspanning tegenop gekruid kon worden. Maar het zand was niet alleen bestemd voor de heuvel het moest ook dienen om sommige paden op te hogen. Dat is een mooi karwei voor mij voor de volgende keer.

Mia, die de borden aan het schoonmaken was, zou de koffietijd aankondigen.

Eindelijk was het zover, maar die kranige mannen wilden toch eerst een aantal kruiwagens wegbrengen, zodat het karwei geklaard zou zijn, het was nog even doorzetten dus.

In de pauze konden we de kale populieren bewonderen die met hun witte stammen afstaken tegen de heldere blauwe hemel. Ons roodborstje gaf een miniconcertje, straks, na ons vertrek zou hij alle tijd hebben om lekker naar voedsel te pikken.

Een honingbij vloog vlak langs mijn neus en landde gelukkig op de bank. November en dan nog rondvliegen? Er bloeien nog wat schaarse bloemen hier, Klokjes, Koekoeksbloemen en Scharlei, zelfs een Teunisbloem!

Terwijl Annemieke en Corrie een perk aan het

schonen waren, was Annie aan het schoppen met de nieuwe schop. 'Gaaf het, Annie?', 'Ja, hoor het gaaf prima zo'.

's-Middags ging Peter maaien en brandnetels verwijderen en Annie en ik gingen verder onze karweien afmaken.

Tegen 5.00 uur vertrok Annie, jammer net iets te vroeg om iets spectaculairs te zien, een kwartiertje na haar vertrek, vlogen er plotseling, met veel kabaal, 3 mannetjesfazanten op uit hun schuilplaats achter de struiken naar een boomtak ietsje verderop..

Zaterdag 13 december 2014

Even Annie bellen: Annie, ga jij naar het Geerbos straks? Ja! Het is nu wintertijd, zullen we om 10.00 uur beginnen in plaats van half-10? Ja, prima! Nou, tot zo! Vlak na mij kwam ze aangefietsd, muts op, handschoenen aan. Zwaaiend zette ze haar fiets tegen een bord bij de oude kruidendijk. Zij heeft 1 fietstas waar alles in zit. Annie heeft maar weinig nodig. Bij de bank gekomen, begon ze uit te pakken, haar witte wekkertje werd op de juiste tijd gezet en op de bank geplaatst. Daarna nam ze haar werkschoenen uit haar tas, ruilde van schoenen, pakte haar werkgerei en ging aan de slag. We waren net een soort tweeling want ik deed precies hetzelfde. Onze verschillen waren dat ik een grote blauwe wekker heb, die ik aan een miniwiltje hing en laarzen gebruikte in plaats van werkschoenen.

Ook ik ging aan het werk.

Vandaag wilde ik de paden verhogen met het nieuwe zand. De kruiwagen werd halfvol gedaan, het kruien zou anders te zwaar worden. Maakte niets uit, ik had toch nog de hele dag voor me. Om het, voor mij, zware werk af te wisselen, snoeide ik tijmplanten.

Annie werd steeds gevolgd door ons roodborstje dat dacht wat wormen uit de grond te kunnen pikken, die zij net bewerkt had. Eerst landde het op een bijenflat wachtend op het opschuiven van Annie. Maar maakte zij een onverhoeds gebaar, dan was het weer gevlogen ... brutaal maar toch schuw.

In de loop van de middag kregen we 2 bezoekers, oma met kleinzoon, ze durfden bijna niet over de net geschoffelde paden van Annie te lopen. Mooie sporen lieten ze achter, 1 paar kleine en 1 paar grote voeten. Oma wilde van alles uitleggen, maar hij had geen zin om te luisteren. Ze keken rond en bleven niet lang, tja, het is op het moment een beetje saai hier ...

Het was wel fris vandaag daardoor bleven we een beetje langer aan de gang. Onze pauzes werden ingekort.

Het begon vroeg donker te worden, de lampen van de sportvelden gingen aan, tijd voor ons om naar huis te gaan. Aan het gegak te horen vlogen ganzen over, even daarna vlogen na elkaar twee mannetjes fazanten de bomen in op ongeveer 4 meter hoogte, wel heel veilig voor de nacht.

Als het niet vriest en niet te koud is, zijn we, ook in de winter, op zaterdagen in het Geerbos te vinden.

Dinsdag 6 januari 2015

Even wat frisse Geerboslucht opsnuiven na al die feestdagen ...

Welnee, dat is het niet, ik word zo tegen en na de jaarwisseling altijd een beetje onrustig.

Is het Geerbos aan de rotjesregen ontsnapt?

Dus moet ik gaan kijken of alles in orde is.

Wat is het hier rustig, alleen een kraai vliegt over en ons roodborstje wordt gestoord en duikt in de struiken. Even een rondje lopen. De hoge beplanting ligt plat. Dat komt door de zware sneeuw van de laatste tijd. We hebben afgelopen herfst niet gemaaid. We wachten dit jaar op de vroege lente bij de eerste Geerboswerkdag, dan hopen we dat het vocht uit de planten is getrokken waardoor het maaisel, dat met kruiwagens wordt afgevoerd, minder zwaar zal zijn. Alleen de akker is kaal gemaakt.

Reuze beige-kleurige paddenstoelen, met een doorsnee van meer dan 25 cm (mee naar huis

Nevelzwammen

Gewone krulzoom

genomen, volgens Peter zijn het Nevelzwammen) groeien door alsof het niet gevroren heeft. Met hun golvende randen staan ze fier omhoog. De plaatjes onder de hoed zijn daardoor goed zichtbaar. Ze zijn prachtig! Eerst dacht ik aan krulzomen, maar Peter liet me op de computersite van paddenstoelen zien dat krulzomen hun randen juist naar binnen laten krullen.

Hier en daar zie je diepe smalle gaatjes van muizen en ik neem aan dat de bredere gaatjes van mollen zijn, gezien de molshopen in de buurt. Maar is dat wel zo?

Hierbij een résumé, (dus nog lang niet alles) over mollen uit het boek "Zoogdieren van West-Europa" waarvan Annemarie van Diepenbeek een van de auteurs is en wat mij verbaast, is, dat er maar 1 soort in West-Europa voorkomt, de *Talpa europaea*:

"Mollen verblijven verreweg het grootste deel van hun leven ondergronds en een groot deel van het jaar leven ze, ieder, in een eigen gangstelsel. De poten zijn geheel aangepast aan het graven: ze zijn breed, hebben lange brede nagels en de handpalmen staan naar buiten gericht. De graafactiviteit van de mol neemt snel af als de burcht voldoende voedsel oplevert. Het gangstelsel fungeert als een grote val voor ongewervelde dieren. De mol eet uitsluitend

dierlijk voedsel: voornamelijk regenwormen, larven van insecten, spinnen en slakken maar ook kleine gewervelde dieren (jonge muizen).

De haren zijn niet in één richting ingeplant om het achterwaarts bewegen in de gangen te vergemakkelijken. De snuit is slurfvormig, uitwendige oorschelpen ontbreken en de zeer kleine ogen zijn verborgen in de dichte pels. Met zijn scherpe tanden kan de mol een vervelende beet toebrengen, b.v. als men hem verkeerd oppakt. De mol prefereert rulle, humusrijke grond met een niet te hoge grondwaterstand en liefst met een permanente begroeiing. Mijdt zure en stenige grond. Komt o.a. voor in tuinen, bossen, weilanden en boomgaarden. In gebergten tot op een hoogte van 1000 m. Mollen graven diepe gangen waarbij de totale ganglengte 60 meter kan bedragen en ondiepe, oppervlakkige gangen met een snelheid van 12 tot 15 meter per uur.. Bij het graven van de diepe gangen ontstaan de bekende molshopen, bij de oppervlakkige gangen de "mollenritten". Deze laatste worden vooral gemaakt door jonge dieren die op zoek zijn naar een nieuw territorium. De mol maakt een nest op een diepte van 50cm in een diepe gang: het is 25cm breed en bestaat uit grassen, bladeren en mos. Ze kunnen goed zwemmen en ook klimmen". Tot zover Annemarie.

Stinkend nieskruid

Voor de (moes)tuinliefhebbers heeft zij nog wat tips: plant stinkend nieskruid, keizerskroon of wolfsmelk en/of: fijn gaas of golfplaten, diep ingraven.

En nog iets wat mij verbaasde in het boek, was, dat de uitgangen zich altijd in de hoop bevinden, terwijl ik juist zag dat er gaten waren náást de molshopen, dus mijn vraag blijft: zijn die gaten en die molshopen echt wel van de mollen?

Tijm is een dankbare foerageerplant voor bijen, groeit liefst tussen stenen en verspreidt zich heel gemakkelijk. Moet wel 1 à 2x per jaar gesnoeid worden, anders worden de stengels erg lang en vallen om. Het is hier de meest succesvolle plant op de schapezuring na.

1 wilde roos bloeit nog, de enige bloem die de kou overleefd heeft.

Als ik naar al die bijenkastjes kijk, die Pieter in de

loop der jaren aan het Bryoniahek heeft opgehangen, heb ik de indruk dat er een tweede-handse nieuwe bij hangt. Veel gangetjes zijn afgesloten met kleine witte steentjes ... dé afsluiting van en door klokjesbijen! Klokjesbijen zijn kleine dunne zwarte bijtjes die in klokjes foerageren. Als de nacht valt, `moet` je in de klokjes kijken, dan pas zie je ze, het zijn de mannetjes! Met hun bekjes houden ze zich vast aan de stempels en doen hun tukje ...

Aan de schaduwkant van de dakpannenmuur groeien 6 verschillende varens: o.a. tongvarens, brede stekelvarens, lansvarens, mannetjesvarens, steenbreekvarens, dubbelloof. De kleinen blijven mooi groen ondanks de kou, maar de groten heb ik gesnoeid, het blad sterft toch af in de loop van de winter.

Tijd om naar huis te gaan, ik ben weer gerustgesteld.

Zaterdag 10 januari 2015

`Grote plas`, riep Annie vanuit de verte, `we moeten omlopen!`

Ze kwam me tegemoet, pakte een van mijn tassen en liep met me mee. Inderdaad een grote plas. Voor mij gaf dat niets want ik had mijn werklaarzen al aan. Als ik aan het einde van de middag naar huis zou gaan, zou ik ze, er doorheen wadend, meteen af kunnen spoelen. Het waaide nogal hard, de bomen bogen mee, onze haren ... hè-nee! Annie had een muts op, mijn haren waaierden naar alle kanten uit.

De temperatuur was aangenaam, wel kwamen er donkere wolken over, oei, als het maar niet ging regenen. We konden onze parasolplu's niet opzetten vanwege de harde wind. Toch dekten we onze spullen af, je weet maar nooit.

Annie begon meteen de paden te schoffelen, af en toe stopte ze om de molshopen plat te drukken. Ze sloeg de stukken over die onder water stonden. Je zag ook meteen waar de paden niet horizontaal lagen, maar dat hoeft hier ook niet zo te zijn.

Vandaag was de heide aan de beurt om gesnoeid te worden. De afgesnoeide lange stengels plantte ik in bosjes een eindje verder. Daarna nam ik een stuk van de dakpannenmuur onder handen. Zo kwam ik met het schone kapotte dakpannen tegen. Ze liggen daar minstens 25 jaren toen wij met het Geerbos begonnen. Het was de bedoeling dat verschillende soorten bijen er gebruik van zouden maken, maar de planten overwoekerden de muur al snel en of de bijen deze plek hebben gevonden, weten wij niet. De enige die het kan weten is Pieter.

Het zand tussen de lagen dakpannen is nog steeds geel en toch kwam ik vele wortels tegen die er doorheen groeien ... geel zand ... daar verwacht je niet dat er ook maar iets in kan groeien, toch wel dus!

Tijdens onze pauze moesten we harder tegen elkaar praten, het leek wel of het nog harder was gaan waaien. 24 meeuwen lieten zich door de wind meevoeren, sommigen maakten cirkels in de lucht en een paar probeerden een andere kant op te vliegen. 2 eksters vlogen elkaar achterna en we hoorden een (groene) specht. Ons roodborstje was weer actief vooral toen Annie op de zonneheuvel bezig was. Het was ondertussen aan het miezeren, na een uurtje waren het fijne druppeltjes waar we geen aandacht aan schonken en bovendien hadden we beiden, in onze tassen, plastic regenponcho's bij ons. We lieten ons niet afschrikken door een beetje regen, maar plotseling viel een enorme bui. Zo vlug mogelijk pakten we onze poncho's die maar moeilijk aan te trekken waren en aan elkaar plakten door de hevige regen. Snel-snel, pakten we onze spullen in, eigenlijk was het te laat, de regen was ons voor. `Annie, pak je spullen en kom gauw in de auto zitten`. Het kwam met bakken naar beneden en het was zelfs zo erg dat we er bijna niet doorheen konden kijken. Daar zaten we dan, beschermd en toch kletsnat, met een verplichte pauze van een kwartier. We besloten om daarna naar huis te gaan.

Tot ziens in het Geerbos en groetjes van Lidou.

Pas de dag daarop komt ook een andere foto in de media, die even later genomen is van dezelfde kat op dezelfde plaats, twee dagen eerder. Het monster loopt weg, achteraan wordt het puntje van zijn staart zichtbaar. In vergelijking met gras en onkruid in de buurt bedraagt de lengte van kop tot staartpunt ongeveer een meter, de staart is een flink deel daarvan. Een lynx was het zeker niet, lynxen hebben een veel kortere staart en die zijn zonder die staart al bijna een meter lang. De vermeende tijger krimpt tot

De tijgerillusie

Op 13 november raakt de Parijse voorstad Montévrain in paniek. Een bezoeker van de Intermarché heeft op een zandheuvel bij het parkeerterrein van de supermarkt een groot beest gezien, een lynx leek het wel. Ze maakt een foto met haar mobieltje en gaat er mee naar de politie.

Daar wordt alarm geslagen, honderd gendarmes gaan aan het zoeken, een helicopter met warmtezoekende camera wordt ingeschakeld, er komt bewaking bij de crèche. De foto komt in de media, de hele wereld bekijkt hem. Inder-

het formaat van een flink uit de kluiten gewassen kater, waarschijnlijk een rode. Geen wonder dat niemand hem meer kon vinden, hij lag allang in zijn mandje of was op muizenjacht.

Je kunt je afvragen of die tweede foto met opzet pas zo laat gepubliceerd werd. Het zou dan een geintje geweest zijn om de politie bij de neus te nemen. Met veruit de meeste UFO-foto's uit het verleden was dat het geval. Maar het is ook best mogelijk dat de dame in kwestie er heilig van overtuigd was dat het beest dat ze zag veel te groot was om een normale poes te kunnen zijn. Ze was dan het slachtoffer van een afwijking in de communicatie tussen onze ogen en onze hersenen. De kat in kwestie lag immers boven op een begroeide heuvel, afstekend tegen de lucht erachter, dus wat hoger dan de horizon. Voor-

daad, met spitse oortjes en bakkebaarden lijkt het wel een lynx. Maar de publieke opinie denkt toch liever aan een tijger.

Als de volgende dag bij een tankstation pootafdrukken gevonden worden, schat men het beest op 70, soms zelfs 100 kilo. Foto's tonen evenwel overduidelijk een prent met vier herkenbare nagels als een hondenprent. De grootste honden ter wereld halen amper die 70 kilo. Een tijger van 100 kilo zou maar een halfwasje zijn. Maar die tonen echt geen nagels aan hun pootafdruk. Toch vertelt geen enkel commentaar de simpele waarheid, bij het tankstation heeft een grote hond gelopen.

De tijger blijft spoorloos. Het Bois de Frênes waar het roofdier zijn toevlucht gevonden zou hebben, lijkt op Google-Earth meer op een wei met een paar losse boompjes dan op een jungle van Shere Khan.

werpen aan de horizon lijken altijd een flink stuk groter dan ze werkelijk zijn. Hoe dat komt heeft nog nooit iemand goed kunnen verklaren. Maar de ondergaande of opkomende maan lijkt wel twee tot drie keer groter dan de maan als hij boven ons hoofd staat. Voor de zon geldt hetzelfde, maar die kun je beter niet direct bekijken. Het verschijnsel heet daarom de maan-illusie.

Vroeger kon je dat heel goed duidelijk maken door een dubbeltje met gestrekte arm voor de maan te houden. Dat bedekte op die afstand van je oog net een cirkel van een halve graad, en dat is nu net de hoek die zowel de maan als de zon aan de hemel vertonen. De munten van tien eurocent zijn daarvoor te groot, of onze armen zijn te kort om dat nu nog te doen. Maar de meeste mensen hebben een pink die bij de top ongeveer 14 millimeter breed is, net zo breed als het oude dubbeltje, dus daar kun je het dan toch ook mee doen. Kijk een keer naar de maan, strek je arm en bedek met het topje van de pink de maanschijf. Dat zou moeten lukken, zowel bij het opkomen en ondergaan als hoog aan de hemel. Doe dat niet met de zon, hoogstens als je een lasbril of zo hebt. In dat geval kun je zien dat de zon en de maan aan onze hemel inderdaad bijna even groot zijn. Bij een verduistering van de zon kun je dat het beste waarnemen, maar dat kan uiteraard maar zelden.

De les die natuurliefhebbers die wel eens bijzondere dingen waarnemen hieruit kunnen trekken, is het volgende: Ga nooit alleen maar op een eerste indruk af als je de afmetingen schat, kijk naar de voorwerpen met een bekende afmeting om te beoordelen hoe reusachtig of juist hoe klein je ontdekking kan zijn. En probeer altijd alle beschikbare informatie te bekijken, voordat je conclusies trekt. Zeldzame dingen zijn meestal echt zeldzaam, maar dat iets gewoons bijzonder lijkt, is juist iets heel gewoons.

Frank Lippe

Jaaroverzicht IVN 2014

Leden

Afgelopen jaar zijn we begonnen met 114 (huisgenoot)leden en 24 donateurs. In de loop van het jaar hebben negen leden opgezegd, hebben we vijf nieuwe leden mogen verwelkomen en heeft één lid haar lidmaatschap omgezet in donateurschap. Zes donateurs hebben hun financiële steun beëindigd. Dus eindigt het jaar met 110 (huisgenoot)leden en 17 donateurs.

Bestuur

In 2014 heeft het bestuur zes keer vergaderd. Het is een rustig jaar geweest: lokaal Bundersschool bevalt goed; overleg met gemeente en overige gebruikers van de school heeft in 2014 niet plaatsgevonden. Er is kennisgemaakt met de nieuwe coördinator van de Weidevogelgroep, Tom van Lieshout en ook met de nieuwe gebruikers van de Bosbeertjes, het Thomashuis in Keldonk.

Vier keer is er overleg geweest met de andere IVN-afdelingen die deel uitmaken van de Regio Noordoost-Brabant. Er zijn afspraken gemaakt over de nascholing van gidsen, over de cursussen voor komend jaar en over het project Biowalking. Er was een ontmoeting met Piet Duizer, regio-directeur IVN Brabant en Limburg. De Landelijke Raad van IVN heeft voorgesteld om de afdracht per 2016 te verhogen en ook te indexeren omdat de afhankelijkheid van de Nationale Postcode Loterij te groot is. Er is ingestemd met het eerste deel van het voorstel.

Jaarprogramma

Publieksactiviteiten:

Bijna maandelijks zijn er één of meer activiteiten voor publiek georganiseerd. Er was veel belangstelling voor o.a. de winterwandeling in 't Lijnt, themawandeling verspreiding van zaden, paddestoelenwandeling en weinig belangstelling voor de wandeling in Zijtaart en vroege vogelwandeling. De lezingen werden allemaal goed bezocht met als 'topper' de lezing over vogeltrek door Martien Helmig.

Zoals elk jaar is er weer samengewerkt met de Natuurtuin: Stekjesmarkt, Fabrique Magnifiek, Oogstfeest en een kinderactiviteit.

Ledenactiviteiten:

Vaste ledenactiviteiten zijn de nieuwjaarswandeling, een Sprokkelavond (invulling voor én door leden) in februari en december, de dagtocht van Lidou, vier keer per jaar een Geerboswerkdag en Foto's voor de Vuist. Er is een excur-

sie geweest naar de bakker in Venhorst. Enkele activiteiten zijn door omstandigheden niet doorgegaan.

P.R.

De aankondigingen van de publieksactiviteiten hebben in verschillende plaatselijke kranten gestaan. De IVN-activiteiten zijn ook te vinden op de website Uit in Veghel en op Facebook. Met de bibliotheek in Veghel is een samenwerking aangegaan in de vorm van KennisMakers en dat levert ook weer extra publiciteit. Zo is er in de bibliotheek aandacht geweest voor bomen en paddenstoelen met een KennisMaker vanuit het IVN.

Leden zijn via e-mail regelmatig op de hoogte gehouden van de dingen die komen gingen.

Website

De website wordt beheerd door webmaster Geert van de Wiel; Geert slaagt erin om de website up-to-date te houden door nieuwe informatie snel te plaatsen en actief mee te denken aan verbeteringen.

SPROKKELS

De redactie van het verenigingsblad SPROKKELS bestaat uit Peter van Beurden, Maria Kordewinders en Suzanne van Zutven en zij maken er een volwaardig blad van, natuurlijk ook dankzij de bijdragen van leden. De vaste groep bezorgers zorgt er viermaal per jaar voor dat SPROKKELS ook daadwerkelijk bij de leden terechtkomt. Een kleine groep leden heeft er voor gekozen om het blad digitaal te ontvangen (en ontvangt daarmee dan ook een 100% kleurenditie!).

Hieronder de bijdragen van de werkgroepen:

Schoolgidsen, jaarlijkse activiteiten met scholen (Marja van Heijst) :

Tijdens de Boomfeestdag kwamen 105 kinderen van groep 5 naar het Geerbos om Boomfeestdag te vieren met de Schoolgidsen. De kinderen van de Wissel, 't Ven en de Bernadetteschool maakten kennis met de bomen op het ontdekpad: ze luisterden naar de sapstroom met een stethoscoop, wreven plaatjes van boomschors of -blad, keken naar dikke knoppen, dunne knoppen en knoppen die al mooie groene blaadjes lieten zien.

Tijdens de voorjaarswandeling in de Aa-broeken kwamen 228 leerlingen van groep zes struinen over de knuppelbrug om dit natte gebied te verkennen. Tijdens de activiteiten in mei en juni schepten de Schoolgidsen waterdieren in de Aa,

bewonderden de insecten die onderweg werden gevonden en werden verrast door de bloemrijke weilanden. Mooi, de Aa-broeken; kom maar een keer terug met je ouders, gaven ze de kinderen mee als boodschap.

Omdat het aantal gidsen afneemt en de belangstelling toeneemt hebben we dit jaar in de Aa-broeken een experiment gedaan met leerlingen van de Uilenbrink. Dit keer wandelde groepjes kinderen met ouders zelf door het gebied. Samen met een kaart, zoekkaarten en een beschrijving van het gebied konden zij zelf op ontdekkings-tocht. Alleen bij de Aa stonden schoolgidsen klaar voor vragen en uitleg. Ook begeleidden zij het waterdierjes scheppen. Iedereen was erg enthousiast. Op deze manier hoeven wij voorlopig geen scholen meer te weigeren, zoals de afgelopen jaren weleens gebeurde bij grote scholen als bijv. de Uilenbrink.

In 't Hurkske hebben de schoolgidsen van Erp, Boerdonk en Keldonk ook gewandeld in het voorjaar en najaar. Zo'n 100 leerlingen maakten een mooie wandeling in hun 'eigen' bos en ontdekten de natuur dichtbij huis.

Net voor de herfstvakantie gingen alle Schoolgidsen weer op pad. De groepen zes van de scholen van kern Veghel kwamen met 227 leerlingen in het Geerbos, waar de herfstbladeren mooi aan het kleuren waren. Tijdens de voorbereidingen hebben de Schoolgidsen extra aandacht besteed aan spinnen, deze waren ook volop te vinden met hun mooie webben. In eierdozen verzamelden de kinderen kastanjes, herfstbladeren en andere herfstschatten.

Werkgroep Veghels Landschap (Fer Kalis)

De werkgroep Veghels Landschap zet zich actief in voor het behoud en herstel van het landschap in Veghel en omgeving bijv. door het knotten van bomen of het opschonen van poelen. De werkgroep bestaat uit ca. 12 leden en komt elke eerste zaterdag van de winter- maanden bij elkaar.

De werkgroep is dit jaar op veel plekken actief geweest: de Aa-broeken, 't Ham-Havelt en het Melven. In het voorjaar waren we actief in het Ham-Havelt; de gemeente en het waterschap hadden een aannemer opdracht gegeven alle wilgen aan te pakken. Het IVN heeft de overblijvende wilgen langs de Aa en een Staatsbosbeheerbosje geknot. Daarna zijn de wilgen bij de begraafplaats aan de beurt geweest.

Het nieuwe knotseizoen begint met de nationale Natuurwerkdag op de eerste zaterdag van november. Het was een prachtige dag met heerlijk warm zonnig weer. Veel mensen werden gelokt

Programma febr t/m juni

! Let op: kijk altijd even op de website (www.ivn-veghel.nl) of er wijzigingen zijn.
Excusies tenzij anders vermeld, verzamelen op het Stadhuisplein

Vrijdagochtendwandeling

elke vrijdag 9.30-12.30
Vondelstraat
Pieter van den Berk 36 60 84

Veghels Landschap (wilgenknotten)

november t/m maart
1e zaterdag v.d. maand
09.00-12.00
Fer Kalis 34 13 48

Amfibieënwerkgroep

maart t/m juni
19.00-21.00
Matty Meij 35 00 91

Plantenwerkgroep

april t/m september
19.00 – t/m zonsondergang
Karin Koppen 21 02 16

Februari

Tuinreservaten, cursus Leden/Publiek
zie website voor meer informatie
Fer Kalis 34 13 48

Donderdag 26, ledenavond Leden
Sprokkelavond
20.00 - 22.00
Lidou van Beurden 36 57 12

Maart

Dinsdag 10, ledenavond Leden
Jaarvergadering
20.00 - 22.00
Karin Koppen 21 02 16

Zondag 15, Leden/Publiek
doorstapwandeling Rondje Veghel
9.00 – 15.00
Fer Kalis 34 13 48

Woensdag 25, lezing Leden/Publiek
Spinnen (Rini Kersten)
20.00 - 22.00
Lidou van Beurden 36 57 12

Zaterdag 28, Leden/Publiek
Veghel Paasbest
informatie volgt in INFO en website
Fer Kalis 34 13 48

April

Woensdag 8 april, lezing Leden/Publiek
Klimaatverandering (Hans de Jong)
20.00 - 22.00
Lidou van Beurden 36 57 12

Zondag 12, excursie Leden/Publiek
Natuur in Eerde
14.00 – 16.30
Fia Fiers 36 69 50

Zondag 19, fietsexcursie Leden/Publiek
Vogels van het Boerenland
9.00 – 12.00
Karin Koppen 21 02 16

Mei

Zaterdag 9, dagexcursie Leden/Publiek
Dagwandeling Rob
9.00 - 17.00
Rob Knechten 34 01 12

Zaterdag 16, overige activiteit * Leden/Publiek
Stekjesmarkt op de Natuurtuin
13.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Woensdag 27, cursus Leden/Publiek
Zomercursus
zie website voor meer informatie
Fer Kalis 34 13 48

Donderdag 28, avondexcursie Leden/Publiek
Vogelen in Waterbergingsgebied
19.30 - 21.30
Annemieke van de Ven 36 78 88

Zaterdag 30, fietsexcursie Leden
D'n Hof van de Toekomst
9.30 - 13.00
Karin Koppen 21 02 16

door het mooie weer en het vooruitzicht om mee te kunnen helpen het 'verliefden'-laantje in de Aa-broeken in stand te houden. De soep was ook aangepast aan het weer in plaats van snert was het deze keer minestrone-soep, paste beter bij deze temperatuur.

De volgende werkdag waren we actief bij een agrariër in ruste in het Melven. In een recordtempo werden de knotwilgen voor het bedrijf van hun takken ontdaan, zelfs een geheel alleenstaande boom ver in het veld werd niet vergeten.

Een andere tak van de werkgroep Veghels Landschap is het bijhouden en volgen van de overheidsplannen in de omgeving van Veghel. Dit jaar waren dat vooral de plannen m.b.t. de N279, de weg langs het kanaal.

De plannen voor het noordelijk stuk zijn vastgesteld en wordt in uitvoering genomen; binnen 3 jaar ligt er een 4-baansweg van Veghel naar Den Bosch met ongelijkvloerse kruisingen. Het zuidelijk deel van Veghel naar Helmond als onderdeel van de ruit om Eindhoven heeft dit jaar een stormachtige ontwikkeling meegemaakt. Nadat de eerste plannen op veel verzet waren gestuit, met name van gemeenten langs het oost-west gedeelte van de ruit, werden de plannen aangepast. Ook de plannen rondom Veghel veranderden flink, kritiek bleef er komen met name van de gemeenten Helmond en Eindhoven. Het Rijk besloot daarop de rijksbijdrage in te trekken. Wat er verder gaat gebeuren, is afwachten. Vanuit de werkgroep blijven we het nauwgezet volgen.

Cursussen (Fer Kalis)

Dit jaar stond er weer een Voorjaarscursus op de agenda in samenwerking met Bernheze, Oss en Uden. De belangstelling voor de cursus was groot, met name van mensen uit de omgeving. De cursus zelf was een succes met een prima beoordeling van de cursisten.

Voor de natuurgidsen in opleiding kwam uiteindelijk het einde van de cursus in zicht. Met een fantastische slotdag kregen ca. 35 natuurgidsen hun diploma waaronder 6 gidsen uit Veghel.

Insectentuin Geerbos (Pieter van Breugel)

Het jaar begon veel te warm met een vroege lange lente. Er kon bijna de hele winter door gewerkt worden in de insectentuin. Lidou van Beurden en Annie Oudendijk waren het hele jaar weer onvermoeibaar. Het akkertje werd gespit en ingezaaid op rijtjes, maar erg mooi in bloei kwam het niet. Toch teveel schaduw en snel opkomend onkruid, hoewel Gerard Welten dat nog aardig in de hand wist te houden. De tuin

bloede weer volop, dus was het ook dit jaar weer genieten geblazen. We hadden naar verhouding veel landkaartjes (*Araschnia levana*) in de tuin, maar andere vlinders kwamen er wel, maar altijd maar één of twee exemplaren. Een mooie gast was de gehoornde metselbij (*Osmia cornuta*) in april, een soort die nog meer één keer eerder in de tuin was. Verder vlogen er rosse metselbijen (*Osmia bicornis*) en een enkele blauwe metselbij (*Osmia caerulescens*). In het voorjaar metselde een boomklever (*Sitta europaea*) heel kunstig een groot deel van de toegang van een nestkastje aan een lijsterbes dicht. Het was een lust om het vogeltje zo ijverig bezig te zien. Toch is het niet waarschijnlijk dat het tot broedsucces heeft geleid. Enkele weken later was de afsluiting weer weg en er zijn geen uitgevlogen jongen gezien.

Van de ranonkelbij (*Chelostoma rapunculi*) en vooral van de tronkenbij (*Heriades truncorum*) kwamen weer veel exemplaren op de nesthulp voor. In de zomer vloog er een andoornbij (*Anthophora furcata*). Een verrassing was in de zomer ook een gewone kegelbij (*Coelioxys inermis*), die de koekoeksbij is van de tuinbladsnijder (*Megachile centuncularis*), een behangersbijtje dat in de tuin actief was. De meest bijzondere observatie betrof 5 exemplaren van de bijenkever *Trichodes apiarius*. Een keversoort die leeft van de inhoud van nestjes van solitaire bijen. Van deze zeer zeldzame soort had ondergetekende in juli 2012 meer dan 40 exemplaren aangetroffen in Uden en er drie van uitgezet in de insectentuin. Nu twee jaar later hebben ze dus nakomelingen gekregen. Op de nestblokken waren ze actief om eitjes te leggen in kieren van het hout en nestingen, dus mogelijk zien we meer van deze kevers in de komende jaren.

Het vervelendste, maar eigenlijk ook komisch, was de jacht op konijnen binnen het omrasterde deel van de tuin. Die rasters hadden de konijnen (*Oryctolagus cuniculus*) buiten moeten houden, maar er waren regelmatig sporen van activiteit (vraat) binnen het raster. Een vangkooi met verleidelijke worteltjes leverde wel een blazende kat op, maar geen konijn. Maar op een ochtend waren enkele mensen er getuige van dat een klein konijn wegvloog en met een sprongetje gewoon door het gaas verdween. De mazen waren voor die kleintjes dus toch groot genoeg. Matty Meij en Lidou hebben toen snel vogeltjes-gaas aangebracht. Zo is het terrein op plaatsen drievoudig omheind, dat moet voldoende zijn. De onvermoeibare en handige Matty heeft ook de bestrating vernieuwd en de banken een lift gegeven en de paden ontgrast.

De Veghelse imkers hielden een open dag, waarbij we ons met rondleidingen in de insectentuin aansloten. Helaas was het een sombere natte dag en was de opkomst van het publiek erg mager.

Op 27 augustus vond in de insectentuin de overhandiging plaats van het boek 'Gasten van bijenhôtels' door ondergetekende aan de burgemeester van Veghel Ina Adema. Ook de pers was ruim vertegenwoordigd. Een goedbezochte bijeenkomst, die de tuin eens extra in het zonnetje zette. Veel van de foto's in het boek zijn gemaakt in de insectentuin.

Alle medewerkers worden hartelijk bedankt voor hun inzet.

Vrijdagochtendwandelinggroep (Pieter van den Berk)

Elke vrijdagochtend klokslag 9.30 komen ze van alle kanten toestromen. De groep is van heel wisselende grootte, 3-14 enthousiastelingen. Er wordt gewandeld in de omgeving: Moerkuilten, Sonse heide, Hazenputten, Geelders, Wijboschbroek, Maashorst, Esperloop, St Anna bosje, Kasteel Heeswijk, Venhorst en nog veel meer. Dus altijd binnen een straal van ongeveer 10 km om Veghel. De loopafstand is telkens ongeveer 5 km en we lopen in rustig tempo. Goed schoeisel is noodzakelijk, want een beetje modder wordt niet geschuwd. Er wordt stilgestaan bij de wonderlijken van de natuur en geluisterd naar de experts in de groep m.b.t.: bomen, vogels, insecten, paddenstoelen, natuurontwikkeling enz. Er is een pauze met eigen koffie of iets anders.

Rond 12 uur is de groep terug in de Vondelstraat. De afspraken zijn kort, bondig en duidelijk: geen aan-/afmelding, het gaat altijd door, vrij meelopen op proef, samen de autokosten betalen. En...dat ging in 2014 zo en hopelijk ook in 2015

Plantenwerkgroep (Karin Koppen)

Twee kilometerhokken in het centrum van Veghel zijn door de werkgroep bezocht, bijna 300 soorten zijn aangetroffen. Uiteraard veel warmteminnende soorten, ontsnapte tuinplanten, zoutminnende soorten en ook de soorten die al bekend waren van het centrum zoals Steenbreekvaren, Gele helmbloem, Klein glaskruid. De gegevens zijn doorgegeven aan FLORON. Misschien wel de leukste waarneming was de vondst van Hoge fijnstraal, een plant die rond 2000 voor het eerst gemeld werd in Nederland en die gaandeweg in meerdere steden gevonden wordt. Dus nu ook in Veghel!

Met een excursie naar de Urkhovense Zeggen kwamen weer hele andere planten aan bod.

Een nieuwe activiteit was de Eindejaars planten-jacht: welke planten bloeien nog in de laatste week van het jaar? Tamelijk onverwacht is het in de laatste dagen van het jaar gaan sneeuwen zodat de plantjes onder de sneeuw gezocht moesten worden maar het is toch gelukt om een lijstje met 20 soorten te maken. De afsluiting van deze excursie en van het seizoen vond plaats in het café.

Gidsen (Fer Kalis)

De natuurgidsengroep wordt gemiddeld steeds ouder, de uitbreiding met 6 nieuwe relatief jonge natuurgidsen was dan ook meer dan welkom. De gidsen zijn dit jaar actief geweest bij allerlei verenigingsactiviteiten en wandelingen op aanvraag. Een aantal gidsen draaien mee met de groep die wandelingen bij de Kilsdonkse Molen verzorgt. Een nieuw element dit jaar is het Biowalking. Omdat men ontdekt heeft dat wandelen in de natuur een positief effect heeft op de gezondheid, wordt dit nu ook aangeboden aan mensen met gezondheidsproblemen zoals diabetes of longproblemen. Onder begeleiding van een verpleegkundige en een natuurgids worden wandelingen gemaakt in een natuurgebied. De deelnemers zijn enthousiast, dus misschien wordt het nog wat in de toekomst.

Tentoonstellingen (Mia Rooijmans)

Op zondag 28 september stonden wij met ons infostandje op het veldje bij de natuurtuin.

Het was oogstfeest en er heerste een gezellige drukte. Wij hadden informatie over nestgelegenheid van insecten en bij ons startte ook de speurtocht voor kinderen. Veel ouders met kinderen deden mee en bij goed beantwoorde vragen kregen zij een klein prijsje.

Ondertussen werden wij verwend met heerlijke soep, broodjes en andere lekkernijen.

Het Verpleeghuis de Watersteeg hield op vrijdag 12 december een kerstmarkt ook daar waren wij samen met leden van de natuurtuin aanwezig. We hadden een grote tafel met daarop een kleed waaraan iedereen mee mocht borduren. Er werd door jong en oud getekend en geborduurd en degenen die gehandicapt waren, kwamen gezellig kijken en buurten. Bij veel mensen klonk er een woord van herkenning en genoten van deze antieke maar oh zo gezellige bezigheid.

Wandelen met de cliënten van dagopvang de Donk (Mia Rooijmans)

Al vele jaren gaan we in het voor- en najaar wandelen met de cliënten van de Donk.

's Maandags gaat de groep meestal naar het Geerbos en donderdags naar de natuurtuin waar gastdames ons verwelkomen en een kopje koffie of thee inschenken.

Voor het eerst hebben we na het seizoen bij koffiehuis Vlas en Graan een gezellige bijeenkomst gehouden. We genoten van een kopje koffie met een heerlijk gebakje en spontaan kwamen er nieuwe ideeën naar voren om de wandelingen voor de mensen nog meer inhoud te geven.

Amfibieënwerkgroep (Rieky Bekkers)

In 2014 zijn we als amfibieënwerkgroep werkzaam geweest buiten de gemeentegrenzen van Veghel. Vanuit de werkgroep Natuur en Milieu en stichting VLU kwam het verzoek om assistentie op Udens grondgebied; het beekdalgebied van de Leijgraaf en in de omgeving van Bedaf. We hebben deze gebieden grondig geïnspecteerd op aanwezigheid van amfibieën, in welk stadium dan ook en werd de kwaliteit van het water gemeten; pH, temperatuur en elektrisch geleidend vermogen.

Twee keer zijn we te gast geweest op een kweekstation voor knoflookpadden. De eerste keer was op een regenachtige avond in april. Met een diapresentatie en een helder verhaal kregen we een goede indruk van de werkwijze. Later, in het buitenverblijf, zagen we de bijzondere en zeldzame knoflookpadden in het echt; hoe klein ze zijn, hoe ze zich achterwaarts ingraven en hoe hun eieren eruitzien. In juni zijn we nog eens terug geweest om gaan te kijken hoe de eieren ontwikkeld en uitgegroeid waren tot flinke larven. Dankzij de vele inspanningen van de bevrogen gastheer Ignas van Bebber wordt er hard gewerkt aan de instandhouding van deze zeldzame paddensoort.

Als afsluiting van een mooi amfibieënseizoen zijn we naar het Hurkske gegaan, waar we nog verast werden met 2 mooie vondsten; larven van de kamsalamander (voor het eerst sinds jaren!) en de heikikker! Alle reden om ons werkseizoen gezellig af te sluiten op een mooie zomeravond in dit prachtige natuurgebied.

In januari beginnen we weer met een bijeenkomst om plannen te maken voor 2015. Ieder die belangstelling heeft, is welkom.

En de overige activiteiten:

Jaarprogrammacommissie

Deze commissie bestaat uit Lidou van Beurden, Karin Koppen, Peter Otte en Marianne van Zee-

venter; eind van de zomer komen zij bij elkaar en worden alle ideeën geëvalueerd. Deze ideeën worden gecombineerd met de vaste onderdelen zoals Sprokkelavond, Wandeling van Rob enz. en resulteren dan in het jaarprogramma. Omdat niet iedere gids en spreker zich heel ver van tevoren wil vastleggen, wordt het jaarprogramma in 2 delen gemaakt.

Inrichten industrieterrein

Al in 2013 waren er plannen om op de braakliggende stukken van industrieterrein Doornhoek akkerranden aan te planten. Het project werd gedragen door de Bijenvereniging Ambrosius, ZLTO en IVN en kreeg ondersteuning van Brabants Landschap. Even leek het erop dat de juridische hobbels te groot waren voor de gemeente. De laatste geluiden zijn echter dat er in het voorjaar 2015 geploegd en gezaaid kan gaan worden!

Weidevogelbescherming

Door 20 vrijwilligers is in 2014 aan weidevogelbescherming gedaan en 35 grondeigenaren hebben hun medewerking hieraan verleend. Er zijn 68 kievitsnesten en 6 wulpennesten gevonden. Van 40 kievitsnesten is het resultaat bekend: 24 nesten waren succesvol, 16 nesten niet. Oorzaak van het mislukken van deze nestjes: 14 door predatie, 3 verlaten en 1 onbekend. Van de wulpennesten zijn er 4 uitgekomen en dus 2 niet; 1 door bewerking en 1 onbekend. Drie boeren hebben meegedaan aan de rustzoneregeling en hebben daarvoor een financiële bijdrage ontvangen.

HET JAAR 2014 IN NATUURBEELDEN

Hierbij wil ik iedereen bedanken die middels het aanleveren van foto's heeft bijgedragen aan het tot stand komen van dit jaarverslag in beelden.

Aangezien ik bij het opmaken van ons blad sprokkels regelmatig aanloop tegen het probleem dat de foto's een te lage resolutie hebben, wil ik u vragen de foto's aan te leveren in de originele resolutie waarin ze werden gemaakt. Dat lukt meestal niet wanneer u de foto's verstuurt via de e-mailontvanger.

Duurzaam Doen

Tijdens de Sprokkelavond in december (Pubquiz) kwam ook het zwerfafval aan de orde, een fenomeen dat iedere IVN'er tijdens zijn/haar natuurtochten tegenkomt. Vanuit esthetisch oogpunt is zwerfafval een doorn in het oog maar ook vanuit milieu-oogpunt. Zwerfafval bestaat voor een groot gedeelte uit plastic flesjes, zakjes, (bier)blikjes en glas; glas en aluminium vergaat nauwelijks en plastic verbrijzelt maar breekt niet af (zie tabel).

Soort afval	Afbreektijd (in jaren)
Krant	0,1 - 0,5
Kartonnen drinkbeker	0,5
Sigarettenpeuk	2
Bananenschil	1 - 3
Plastic frisdrankflesje	verbrijzelt maar breekt niet af
Plastic zak	verbrijzelt maar breekt niet af
Kauwgum	20 - 25
Glazen fles	vergaat nauwelijks
Aluminium blikje	vergaat nauwelijks
Stalen blikje	1,5
Patatbakje (polystyreen)	verbrijzelt maar breekt niet af
Composteerbaar kunststof	composteert in een professionele composteerinstallatie maar blijft in de natuur jarenlang intact

Plastic heeft veel aantrekkelijke eigenschappen, zoals licht in gewicht, sterk en toch buigzaam, waterbestendig en het gaat lang mee. En plastic is recyclebaar. Maar als zwerfafval is plastic een groot probleem. Inmiddels wordt op alle stranden ter wereld plastic aangetroffen. In de zeeën is zoveel plastic dat de term 'plastic soep' is uitgevonden en dan gaat het niet alleen om drijvend plastic maar er zijn microplastics tot op 5000 meter diepte gevonden. Ongeveer 13% van deze 'soep' bestaat uit plastic flessen en 9 % uit plastic zakken. Ongeveer 80% van het plastic in de zeeën is afkomstig van land, 20% is scheepsafval (in de Noordzee is de verhouding 50/50). De schade varieert van zeevogels die doodgaan doordat hun maag vol zit met plastic tot vissen waarbij de voortplanting verstoord is door de chemicaliën die vrijkomen.

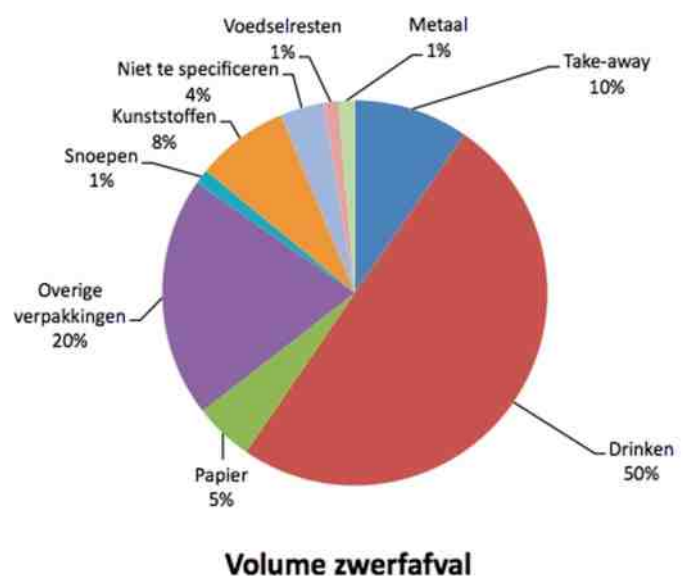
Nieuw onderzoek wijst uit dat ook zoetwater vervuild is door minuscule plastic deeltjes en daar aantoonbaar de ecologie verstoort. Bron is o.a. microplastics in cosmetica, plastic gebruikt voor industriële toepassingen maar ook vezels die vrijkomen bij wassen van kunststof kleding (bijvoorbeeld fleece). Een probleem dat de waterzuiveringsbedrijven gaan aanpakken. Se-

cundaire microplastics zijn deeltjes die vrijkomen door verweren van plastic, denk dan aan landbouwplastic maar ook plastic zakjes! Maar ook komen microplastics vrij door slijtage van plastic (flesjes!) door het schuren met zand.

Flink statiegeld heffen op plastic flessen en blikjes lijkt mij een goede oplossing (als een lege fles €1 oplevert, dan gooi je die toch niet zomaar weg? Of dan loont het om 'm op te rapen???) maar de politiek denkt daar anders over. Dus blijft het probleem zwerfafval bestaan. Binnen de bebouwde kom en langs wegen wordt het zwerfafval uiteindelijk wel opgeruimd. In natuurgebieden is dat anders, daar blijft het gewoon liggen. Stel dat iedere wandelaar één stuk zwerfafval meeneemt, zou er dan geen zwerfafval meer in de bossen, langs de Leijgraaf/Aa liggen?

Gemeente Veghel heeft daarop ingespeeld en stelt gratis prikkers en zwerfafvalzakken beschikbaar aan mensen die op willen ruimen in de openbare ruimte (op te halen op de gemeentewerf). Het zwerfafval, mits het in de speciale zwerfafvalzakken zit, mag dan gratis ingeleverd worden op de milieustraat. Er zijn meer mensen die het probleem oppakken: Stichting Vrijwillige Zwerfafval Opruimers (www.svzo.nl), Klean (www.kleanworldwide.nl), Doe mee, verlos de zee (www.verlosdezee.nl). Tref je erg veel afval, maar ook voor losliggende stoeptegels en vernielingen in de openbare ruimte e.d., dan kan je dat bij de gemeente melden via de 'BuitenBeter app'. Overigens kan dat ook via www.veghel.nl (afval en containers -> zwerfafval melden).

Karin Koppen

Uit het jaarverslag van de Huiszwaluwtilen

De huiszwaluwtil (een kunstmatige broedgelegenheid voor huiszwaluwen, het doet een beetje aan een duiventil denken) vindt zijn oorsprong in Duitsland in de jaren 90 en in 2004 is de eerste til in Nederland geplaatst. Ze worden geplaatst om extra nestgelegenheid te bieden, ter compensatie van verloren nestgelegenheid, om overlast aan omgevende woningen te verminderen, maar ook om aandacht en belangstelling voor de huiszwaluw te wekken.

In 2014 zijn er 130 tillen in Nederland waarvan er 16 bezet zijn (12%). In de tillen die door de zwaluwen gevonden zijn, zijn er 129 nesten bewoond. Enkele tillen zijn pas bewoond nadat men lokgeluidjes had afgespeeld. Eén van de tillen die goed bezet is, staat sinds 2009 in Keldonk. In 2011 werd deze voor het eerst bewoond door vier paartjes, in 2013 acht paartjes en afgelopen jaar waren er zestien nesten bewoond!

Geschat wordt dat in 2014 tussen de 110.000 – 125.000 paar huiszwaluwen in Nederland broeden. De 129 paar huiszwaluwen die onderdak gevonden hebben in een huiszwaluwtil vallen daarbij in het niet!

Karin Koppen

Sprokkelavond 2015

Februari is 'sprokkelmaand'; volgens Wikipedia heeft het niets te maken met het werkwoord sprokkelen maar is het afgeleid van het woord 'sporkelen' dat springen betekent en dat heeft weer te maken met het feit dat het aantal dagen van februari eens in de vier jaar verspringt.

De jaarprogramma commissie heeft wel degelijk de associatie met het werkwoord sprokkelen (bijeengaren) gehad toen zij de Sprokkelavond introduceerde (Sprokkelavond is in 2007 ontsproten aan het brein van Wolter n.a.v. een opmerking van Gerard van Leiden dat ledenavonden wat meer aandacht mochten krijgen in het jaarprogramma): een avond waarbij leden hun passie of natuurbelevingen kunnen delen met andere leden. Het eerste jaar één Sprokkelavond en daarna is er een Sprokkelavond in december toegevoegd en dat werd de feestelijke afsluitende avond van het jaar.

Om deze traditie voort te kunnen zetten hebben we input van jullie nodig! Heb je ideeën voor de invulling of wil je zelf een bijdrage leveren (van 5 minuten tot een hele avond), laat het de jaarprogramma commissie weten.

Lidou, Marianne, Peter Otte, Karin

Pubquiz op Sprokkelavond

Het eerste feestelijk vertoon was een ledsnoer met kerstlampjes op de speelplaats en vervolgens een prachtig versierd IVN-lokaal. Ook dit jaar weer gedaan door diverse mensen, onder leiding van Lidou, bedankt!

Bij de koffie/thee stonden er diverse zelfgebakken lekkernijen voor ons klaar; alle bakkers van harte bedankt.

Karin verzorgde deze Sprokkelavond op een heel originele manier: een pubquiz over de natuur.

We werden in groepen verdeeld en kregen per groep een invulformulier waarop meteen was af te lezen hoeveel punten er verzameld waren.

Karin had heel uiteenlopende vragen verzonnen, meestal vergezeld van foto's waaruit we een keuze moesten maken. Dat leverde onderling in de groepjes, leuke discussies op. Want, waar

staan toch die bankjes op de foto's, was het nu wel of niet in het Hurkske? Welke zaden van de getoonde planten worden door de wind en welke door water verspreid? Wie weet hoeveel km. een noordse stern per jaar aflegt en hoeveel leden telt ons IVN? Ken je het verschil tussen het geluid van de veenmol en de rugstreeppad of weet je welke zwaluw niet in het rijtje thuis hoort? En zo gingen we maar door, de ene vraag nog leuker of moeilijker dan de andere.

Als afsluiting van het jaar dronken we nog wat met elkaar.

Natuurlijk had Karin als dank een fles wijn van één van ons (= Fer, Henk, Marian) moeten krijgen, maar laten we dat nu toch vergeten zijn! Maar wees gerust, op de eerstvolgende bestuursvergadering staat er alsnog een fles voor Karin klaar.

Marianne van Zeeventer

Nieuwjaarswandeling in 't Lijnt

De Nieuwjaarswandeling van IVN Veghel was dit jaar ongewoon vroeg, al op de eerste zondag van het jaar 2015.

Het is altijd een moeilijke afweging, zo snel mogelijk in het jaar organiseren of een weekje wachten als de mensen meer tijd hebben. Dit jaar was het een goede keus, misschien ook door het mooie weer, kwamen er veel mensen naar het verzamelpunt naast het gemeentehuis. Ook na de aanleg van de nieuwe bushalte bleek deze plek nog steeds goed bruikbaar.

Na de nodige beste wensen, al dan niet vergezeld van een (klap)zoen vertrok de groep naar 't Lijnt. Daar stond minstens een even grote groep te wachten om het bos in te gaan. Maar natuurlijk moest er ook hier nog handen geschud, beste wensen worden uitgedeeld en waren de klapzonen ook hier duidelijk hoorbaar.

Ton nam als gids, de groep op sleeptouw. Tevoren was hij gewaarschuwd dat op zo'n eerste

wandeling de leden vooral willen 'buurten' en minder gespitst zijn op allerlei natuurinformatie. Maar dat viel mee, natuurlijk ook omdat Ton als leraar wel gewend is om aandacht te trekken en z'n uitgebreide kennis over te dragen. Interessant was het om te zien hoe het bos geleden had onder de vracht natte sneeuw van de week daarvoor, overal lagen afgebroken takken van o.a. de Fijnspar en Grove Den. Volgens Ton is de Grove Den de 'beste' naaldboom omdat die hier van 'nature' thuishoort.

Na een wandeling met nog veel meer informatie kwamen we toch op de plek waar Lidou klaar stond met de glühwein. Lidou was er weer in geslaagd om deze plek in het bos te versieren met kaarsjes en andere lichtjes. Onder het genot van een glas met een knappertje werd er nu volop verder 'gebuurt'.

Nadat alle thermoskannen leeg waren, gingen we in het licht van de laatste zonnestralen met een prettig gevoel weer terug naar Veghel. Misschien een beetje opgewekt door de wijn maar toch vooral door de groep mensen die samen het IVN Veghel vormen.

Fer Kalis

Gaat voor natuurlijk en recreatief water

Op woensdag 18 maart 2015 worden er weer waterschapsverkiezingen gehouden. Waterschappen houden zich bezig met veilig water, voldoende water en schoon water. Water Natuurlijk, de grootste waterschapspartij van Nederland, doet nu ook weer mee en hoopt hierbij op net zoveel steun als de vorige keer.

Water Natuurlijk is een netwerk van natuur-, recreatie- en sportvisserijorganisaties. Wij komen op voor het belang van de burger, de natuur en het water. Denk hierbij aan water in relatie tot bos, natuur, groen, landgoed, landschap, cultuurhistorie, recreatie, sportvisserij, watersport en educatie ofwel uw leefomgeving. Gezond stedelijk water en natuurlijk - en recreatief water zijn ook uw belang.

Alle waterschapspartijen zijn voor veilig water, voldoende water en schoon water. Water Natuurlijk ook, maar in het kader van integraal waterbeheer ligt de lat bij ons een stuk hoger.

Daarnaast zijn wij de enige partij, die volledig voor natuurlijk en recreatief water staat/gaat. Dat doen we voor u, de burger, recreant, sportvisser en natuur zelf (planten en dieren). Denk hierbij aan:

- o Beheer van stevige, bloemrijke bermen, ook op onze dijken
- o Verdrogingsbestrijding van verdroogde bos- en natuurgebieden
- o Aanleg van ecologische verbindingszones en natuurvriendelijke oevers
- o Aanleg van vispassages/vistrappen in - en visstekken langs het water
- o Meer mogelijkheden om te struinen, wandelen, kanoën en zwemmen

Water Natuurlijk is de groene waterschapspartij met hart voor blauw (en verstand van zaken). Bij de vorige verkiezingen zijn we de grootste waterschapspartij van Nederland geworden. Daar zijn we trots op. Uw stem op Water Natuurlijk levert u meer water en natuur waar(de) voor uw geld. Dus stem als burger met uw hart voor water, natuur en recreatie. Stem op de groene waterschapspartij met hart voor blauw. Stem op Water Natuurlijk. Voor een betere leefomgeving. Voor uzelf, uw (klein)kinderen en al het waterleven.

Wat is het IVN?

Het IVN wil de natuur in al haar kleur en veelvormigheid onder de aandacht van mensen brengen en daardoor bijdragen aan de verwondering en het respect voor al het leven rondom ons. Daarom is onze zelfgekozen lijfspreuk:

In Voor Natuur

Het IVN Veghel is aangesloten bij de landelijke Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie in Amsterdam.

Wat biedt het IVN Veghel?

Voor belangstellenden organiseert het IVN nu al 35 jaar, cursussen, tentoonstellingen, wandelingen en fietstochten in en rondom Veghel. Voor leden en donateurs staan ook wandelingen in nabijgelegen natuurgebieden en verenigingsavonden met diverse natuurthema's op het programma. De overige activiteiten vinden plaats in werkgroepverband:

Werkgroep / activiteit / Contactpersoon / telefoon

Amfibieën:	
Matty Meij	35 00 91
Geerbos/insectentuin:	
Pieter van Breugel	36 27 53
Planten:	
Karin Koppen	21 02 16
Schoolgidsen:	
Hanneke Leenhouts.....	28 78 51
Annette Roelands.....	35 39 19
Marja van Heijst.....	35 40 47
Veghelse Vogelaars:	
Ton Hermans	21 02 16
Weidevogelgroep Boerdonk:	
Tom van Lieshout..	366255 / 0651769185
Veghels Landschap:	
Fer Kalis	34 13 48
Tentoonstelling:	
Mia Rooijmans	36 29 77
Infoblad:	
Maria Kordewinders	(0492) 46 33 83
Ledenactiviteiten:	
Lidou van Beurden	36 57 12
Vrijdagochtendwandeling:	
Pieter van den Berk	36 60 84
Wandelen met De Donk:	
Mia Rooijmans	36 29 77

Wilt u actief worden in het IVN?

Dan bent u welkom als lid. Het lidmaatschap kost € 23,00 per jaar en voor huisgenootleden € 11,50 per jaar. Overmaken op rekeningnr. NL09INGB 0004 1542 71. Nadere inlichtingen of aanmelden bij het secretariaat IVN Veghel Antoniusstraat 11, 5469 EV Keldonk of secretariaat@ivn-veghel.nl

Wilt u het IVN Veghel ondersteunen?

U bent van harte welkom als donateur (minimum € 11,50 per jaar). Overmaken op rekeningnr. NL09INGB 0004 1542 71. U krijgt dan het jaarprogramma toegezonden en vier keer per jaar het verenigingsblad Sprokels met nieuws en verhalen over de natuur in en rondom Veghel.

Afmelden ? Voor 1 december van het lopend jaar bij het secretariaat

In het nummer van IVN-info leest u onder andere over: alles waar u in verwondering verslag van doet om anderen van uw belevenissen mee te laten genieten.

Kopij inleveren voor het lentenummer 106
Tot 15 april (lieft eerder!)

Redactieadres:

Maria Kordewinders-van den Tillaar
Geluckweg 4
5469 NA Boerdonk
Telefoon:0492 - 46 33 83
E-mail: kordewinders@home.nl

Foto's en tekeningen zijn ook héél welkom.

MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C017135